

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1983-1984**

13 OCTOBRE 1983

Projet de loi portant approbation de la Convention sur la conservation de la faune et de la flore marines de l'Antarctique, et de l'Annexe, faites à Canberra le 20 mai 1980

RAPPORT

**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES RELATIONS EXTERIEURES
PAR M. de BRUYNE**

§ 1er Résumé de la Convention

L'article Ier précise l'objet auquel s'applique la Convention et il définit ce qu'il faut entendre par « ressources marines vivantes de l'Antarctique », « écosystème marin antarctique » et « convergence antarctique ».

L'article II fixe l'objectif de la Convention en indiquant que le terme « conservation » comprend la notion d'utilisation rationnelle. Il détermine les principes de conservation conformément auxquels les captures et les activités connexes doivent se faire.

L'article III constitue un engagement des Parties contractantes de se conformer aux dispositions du Traité sur l'Antarctique interdisant toute activité militaire et réglementant l'utilisation de l'énergie nucléaire.

L'article IV impose aux Parties contractantes le respect des dispositions du Traité sur l'Antarctique mettant en veil-

Ont participé aux travaux de la Commission :

Membres effectifs : MM. Van der Elst, président; Chabert, Close, Coppens, Daems, Mme De Backer-Van Ocken, MM. T. Declercq, Delmotte, De Seranno, du Monceau de Bergendal, Geldolf, Gijs, Mme Hanquet, MM. Humblot, Marmenout, Van Herck et de Bruyne, rapporteur.

Membres suppléants : MM. Deprez, Van den Broeck et Vanhaverbeke.

R. A 12728*Voir :***Document du Sénat :**

476 (1982-1983) : N° 1 : Projet de loi.

BELGISCHE SENAAAT**ZITTING 1983-1984**

13 OKTOBER 1983

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de instandhouding van de levende rijkdommen in de Antarctische wateren, en van de Bijlage, opgemaakt te Canberra op 20 mei 1980

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE BETREKKINGEN
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER de BRUYNE**

§ 1. Samenvatting van het Verdrag

Artikel I stelt het onderwerp waarop het Verdrag van toepassing is nader vast en definieert hoe de begrippen « levende mariene rijkdommen in de Antarctische wateren », « marien ecosysteem van Antarctica » en « Antarctische convergentie » begrepen moeten worden.

Artikel II bepaalt het doel van het Verdrag en onderstreept dat onder het woord « instandhouding » mede rationeel gebruik wordt verstaan. Het bepaalt de instandhoudingsbeginselen; de exploitatie en de daarmee samenhangende activiteiten moeten gebeuren met inachtneming van die instandhoudingsbeginselen.

Artikel III vormt een verplichting voor de Verdragsluitende Partijen zich te schikken naar de bepalingen van het Verdrag inzake Antarctica houdende het verbod van elke militaire activiteit en houdende regeling van het gebruik van kernenergie.

Artikel IV legt de Verdragsluitende Partijen de eerbiediging op van de bepalingen van het Verdrag inzake Antarctica, die

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : de heren Van der Elst, voorzitter; Chabert, Close, Coppens, Daems, Mevr. De Backer-Van Ocken, de heren T. Declercq, Delmotte, De Seranno, du Monceau de Bergendal, Geldolf, Gijs, Mevr. Hanquet, de heren Humblot, Marmenout, Van Herck en de Bruyne, verslaggever.

Plaatsvervangers : de heren Deprez, Van den Broeck en Vanhaverbeke.

R. A 12728*Zie :***Gedr. St. van de Senaat :**

476 (1982-1983) : N° 1 : Ontwerp van wet.

leuse la question des prétentions ou droits de souveraineté affirmés par certaines puissances, et garantissant la liberté de navigation. Aucun acte ou activité intervenant pendant la durée de la Convention ne servira de base à une revendication future de souveraineté. Pareil acte ou activité ne sera pas interprété comme un abandon par une des Parties contractantes du droit d'exercer une juridiction d'Etat côtier, ni comme portant atteinte à la position des autres Parties contractantes quant à la reconnaissance ou la non-reconnaissance de tel droit.

L'article V constitue un engagement des Parties contractantes d'assumer les obligations et responsabilités des Parties consultatives au Traité sur l'Antarctique en matière de préservation de l'environnement antarctique en général, et de protection de la faune et de la flore en particulier.

L'article VI rappelle et tient compte de l'existence de la Convention sur la chasse à la baleine et de celle sur la protection des phoques de l'Antarctique.

L'article VII organise l'établissement d'une Commission pour la conservation de la faune et de la flore marines de l'Antarctique. Chaque Partie contractante qui a participé à la réunion d'adoption de la Convention est membre de la Commission. Toute organisation d'intégration économique régionale qui aura adhéré à la Convention peut être membre de la Commission tant que ses Etats membres le sont.

L'article VIII dote la Commission d'une personnalité morale et d'une capacité juridique. Il traite aussi des privilèges et immunités de cette Commission.

L'article IX définit la fonction de la Commission et détaille ses tâches, entre autres celle d'adopter des mesures de conservation dans des domaines précis. La mise en application de ces mesures par les membres de la Commission se fera selon une procédure déterminée.

L'article X confie à la Commission la mission de veiller à ce que soit évitée toute activité contraire aux objectifs de la Convention.

L'article XI attribue à la Commission un rôle dans l'harmonisation des mesures de conservation des stocks dans les zones marines adjacentes à la zone d'application de la Convention.

L'article XII détermine le mode de prise de décision au sein de la Commission. Le consensus est requis pour les questions de fond, la majorité simple, pour les autres questions. Une organisation d'intégration économique régionale ne dispose que d'une voix.

L'article XIII désigne Hobart (Tasmanie) comme siège de la Commission. Il donne des directives quant aux réunions de cette Commission (fréquence, lieu, présidence et vice-présidence, règlement intérieur).

L'article XIV organise l'institution d'un Comité scientifique pour la conservation de la faune et de la flore marines de l'Antarctique, organe consultatif de la Commission. Chaque membre de la Commission est membre du Comité et y nomme un représentant.

de kwestie van de aanspraken of soevereiniteitsrechten geuit door bepaalde mogendheden een halt toeroepen en de vrijheid van scheepvaart waarborgen. Geen enkele handeling of activiteit die zich voordoet tijdens de geldigheidsduur van het Verdrag, mag dienen als grondslag voor een toekomstige soevereiniteitseis. Een dergelijke handeling of activiteit kan niet worden uitgelegd als een afstand door een van de Verdragsluitende Partijen van het recht als kuststaat jurisdictie uit te oefenen, noch als een aantasting van het standpunt van de andere Verdragsluitende Partijen ten aanzien van de erkenning of niet-erkenning van een dergelijk recht.

Artikel V is een verbintenis waarin de Verdragsluitende Partijen de verplichtingen en de verantwoordelijkheid van de Consultatieve Partijen bij het Verdrag inzake Antarctica erkennen ten aanzien van de instandhouding van het Antarctisch milieu in het algemeen, en de bescherming van de fauna en flora in het bijzonder.

Artikel VI herinnert aan en houdt rekening met het bestaan van het Verdrag tot regeling van de walvisvangst en het Verdrag inzake de instandhouding van de Antarctische zeehonden.

Artikel VII handelt over de oprichting van een Commissie voor de instandhouding van de levende rijkdommen in de Antarctische wateren. Elke Verdragsluitende Partij die heeft deelgenomen aan de vergadering waarop dit Verdrag werd goedgekeurd, is lid van de Commissie. Elke organisatie voor regionale economische integratie die tot het Verdrag is toegetreten, kan lid zijn zolang haar lid-staten het zijn.

Artikel VIII kent de Commissie rechtspersoonlijkheid en juridische bevoegdheid toe. Het heeft ook betrekking op de voorrechten en immunities van deze Commissie.

Artikel IX definieert de taak en omschrijft de opdrachten van de Commissie, o.a. het nemen van instandhoudingsmaatregelen in precies omlijnde gebieden. Het ten uitvoer leggen van deze maatregelen door de leden van de Commissie zal gebeuren volgens een vastgestelde procedure.

Artikel X geeft de Commissie de opdracht ervoor te zorgen dat iedere activiteit die strijdig is met de doelstellingen van dit Verdrag vermeden wordt.

Artikel XI kent de Commissie een rol toe inzake de harmonisering van de instandhoudingsmaatregelen voor de bestanden in de zeegebieden welke grenzen aan het gebied waarop dit Verdrag van toepassing is.

Artikel XII bepaalt de wijze van besluitvorming in de schoot van de Commissie. De algemene instemming is vereist voor kwesties van wezenlijk belang; de meerderheid van stemmen geldt voor de andere kwesties. Een organisatie voor regionale economische integratie beschikt slechts over 1 stem.

Artikel XIII wijst Hobart (Tasmanië) als hoofdkantoor van de Commissie aan. Het geeft richtlijnen inzake de vergaderingen van die Commissie (frequentie, plaats, voorzitterschap en vice-voorzitterschap, procedureregels).

Artikel XIV gaat over de instelling van een Wetenschappelijk Comité voor de instandhouding van de levende rijkdommen in de Antarctische wateren, dat fungeert als een consultatief orgaan van de Commissie. Elk lid van de Commissie is lid van het Comité en stelt er een vertegenwoordiger aan.

L'article XV définit le Comité scientifique, en précise la mission et en détermine les activités.

L'article XVI traite de l'organisation des réunions du Comité scientifique (fréquence, règlement intérieur).

L'article XVII concerne le secrétaire exécutif et le secrétariat de la Commission.

L'article XVIII indique les langues officielles de la Commission et du Comité (anglais, espagnol, français et russe).

L'article XIX porte sur le budget de la Commission et du Comité. Chaque membre de la Commission contribue au budget et subvient lui-même aux dépenses résultant de sa participation aux réunions de la Commission et du Comité.

L'article XX recommande aux membres de la Commission de transmettre à celle-ci et au Comité des données statistiques, biologiques et autres. Il leur enjoint de communiquer des informations sur leurs activités de capture ainsi que sur les zones de pêche et les navires.

L'article XXI impose aux Parties contractantes la prise de mesures appropriées en vue du respect des dispositions de la Convention et des mesures de conservation adoptées par la Commission.

L'article XXII constitue un engagement des Parties contractantes de s'efforcer d'empêcher des activités contraires aux objectifs de la Convention.

L'article XXIII prévoit une coopération de la Commission et du Comité avec les Parties consultatives au Traité sur l'Antarctique et avec diverses organisations internationales.

L'article XXIV constitue un engagement des Parties contractantes de créer un système d'observation et de contrôle. La Commission organisera ce système sur la base de principes bien définis.

L'article XXV prévoit des modes de règlement pacifique des différends qui pourraient survenir. Ces modes de règlement ne sont pas obligatoires. Les différends peuvent être portés devant la Cour internationale de justice ou être soumis à l'arbitrage.

L'article XXVI contient les dispositions relatives à la signature de la Convention.

L'article XXVII contient les dispositions relatives à la ratification, l'acceptation ou l'approbation des Etats signataires.

L'article XXVIII contient les dispositions relatives à l'entrée en vigueur de la Convention.

L'article XXIX contient les dispositions relatives à l'adhésion. Il prévoit le cas de l'adhésion d'organisations d'intégration économique régionale.

L'article XXX prévoit la possibilité d'amendements et indique la procédure devant être suivie.

L'article XXXI contient les dispositions relatives au retrait.

L'article XXXII indique les notifications devant être faites par le Dépositaire (gouvernement de l'Australie).

Artikel XV definieert het Wetenschappelijk Comité, preciseert zijn werkzaamheden en bepaalt de activiteiten ervan.

Artikel XVI handelt over de organisatie van de vergaderingen van het Wetenschappelijk Comité (frequentie, procedureregels).

Artikel XVII gaat over de uitvoerend secretaris en het Secretariaat van de Commissie.

Artikel XVIII handelt over de officiële talen van de Commissie en van het Comité (Engels, Spaans, Frans en Russisch).

Artikel XIX betreft de begroting van de Commissie en van het Comité. Elk lid van de Commissie draagt bij in de begroting en betaalt zijn eigen kosten die voortvloeien uit het bijwonen van de vergaderingen van de Commissie en van het Comité.

Artikel XX vraagt de leden van de Commissie aan de Commissie en aan het Comité statistische, biologische en andere gegevens te verstrekken. Het verplicht hen inlichtingen te geven over hun exploitatie-activiteiten, met inbegrip van visgronden en vaartuigen.

Artikel XXI legt de Verdragsluitende Partijen de verplichting op gepaste maatregelen te nemen met het oog op de eerbiediging van de bepalingen van het Verdrag en van de instandhoudingsmaatregelen vastgelegd door de Commissie.

Artikel XXII handelt over de verplichting van de Verdragsluitende Partijen zich in te zetten opdat activiteiten die strijdig zijn met de doelstellingen van het Verdrag, zouden vermeden worden.

Artikel XXIII voorziet in een samenwerking van de Commissie en het Comité met de Consultatieve Partijen bij het Verdrag inzake Antarctica en met diverse internationale organisaties.

Op grond van artikel XXIV dienen de Verdragsluitende Partijen een waarnemings- en inspectiesysteem in te stellen. Het systeem zal door de Commissie worden uitgewerkt, op grond van vast omliggende beginselen.

Artikel XXV voorziet in de wijze van vreedzame regeling van de geschillen die zich zouden kunnen voordoen. De geschillen kunnen worden voorgelegd aan het Internationaal Gerechtshof of onderworpen worden aan scheidsrechtspraak.

Artikel XXVI bevat de bepalingen inzake de ondertekening van het Verdrag.

Artikel XXVII bevat de bepalingen inzake de bekrachtiging, de aanvaarding en de goedkeuring door de ondertekenende Staten.

Artikel XXVIII bevat de bepalingen inzake de inwerkingtreding van het Verdrag.

Artikel XXIX bevat de bepalingen inzake de toetreding. Het voorziet in de toetreding van organisaties voor regionale economische integratie.

Artikel XXX voorziet in de mogelijkheid van amendementen en geeft de te volgen procedure aan.

Artikel XXXI handelt over de bepalingen inzake terugtrekking.

Artikel XXXII zegt welke kennisgevingen moeten worden gedaan door de depot-regering (Regering van Australië).

L'article XXXIII concerne les textes faisant foi (anglais, espagnol, français et russe).

L'annexe contient les dispositions relatives à la constitution et au fonctionnement du tribunal arbitral lorsqu'un différend est soumis à l'arbitrage.

§ 2. Discussion et votes

Un membre souligne l'importance de la région à laquelle s'applique la Convention : celle-ci ne fera que croître encore à l'avenir, compte tenu des ressources tant naturelles que minérales de l'Antarctique.

Il se demande dès lors si des difficultés ne risquent pas de surgir au sujet de l'application du Traité sur l'Antarctique de 1959 et pose quelques questions à ce sujet :

— le traité de 1959 garantit-il que des activités d'ordre militaire ne pourront se dérouler dans l'Antarctique ?

— d'autres Etats que les Etats signataires peuvent-ils adhérer à ce traité ?

— la Belgique formule-t-elle des revendications à l'égard de l'Antarctique ?

Le Ministre des Relations extérieures répond comme suit :

— l'Article 1er du Traité sur l'Antarctique signé à Washington le 1er décembre 1959 n'autorise que les seules activités pacifiques dans cette région;

— l'article XIII du même traité prévoit la possibilité d'adhésion pour tout Etat membre des Nations Unies ou, sous certaines conditions, pour tout autre Etat. Ces Etats sont considérés comme Parties non consultatives, à moins qu'ils ne remplissent les conditions fixées à l'article IX, 2, du traité, rédigé comme suit :

« 2. Toute Partie contractante ayant adhéré au présent Traité, conformément aux dispositions de l'article XIII, a le droit de nommer des représentants qui participeront aux réunions mentionnées au § 1er du présent article, aussi longtemps qu'elle démontre l'intérêt qu'elle porte à l'Antarctique en y menant des activités substantielles de recherche scientifique, telles que l'établissement d'une station ou l'envoi d'une expédition. »

C'est ainsi que l'Inde et le Brésil sont devenues des puissances à statut consultatif le 12 septembre dernier.

— La Belgique ne formule pas de revendication territoriale concernant l'Antarctique.

Le projet de loi a été adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Le présent rapport a été approuvé à la même unanimité.

Le Rapporteur,
H. de BRUYNE.

Le Président,
F. VAN DER ELST.

Artikel XXXIII zegt welke teksten authentiek zijn (Engels, Spaans, Frans en Russisch).

De bijlage bevat bepalingen inzake de samenstelling en de werking van het scheidsgerecht wanneer een geschil onderworpen wordt aan scheidsrechtspraak.

§ 2. Bespreking en stemmingen

Een lid onderstreept de omvang van het gebied waarop de Overeenkomst van toepassing is : dit zal in de toekomst nog groter worden gelet op de natuurlijke zowel als de minerale rijkdommen van Antarctica.

Hij vraagt zich derhalve af of er geen moeilijkheden dreigen te ontstaan met betrekking tot het Zuidpoolverdrag van 1959 en stelt hieromtrent enkele vragen :

— bevat het verdrag van 1959 garanties dat er in Antarctica geen militaire activiteiten plaats zullen vinden ?

— kunnen andere Staten dan de ondertekenende Staten tot dit Verdrag toetreden ?

— heeft België eisen geformuleerd ten aanzien van Antarctica ?

De Minister van Buitenlandse Betrekkingen antwoordt het volgende :

— artikel I van het Zuidpoolverdrag, op 1 december 1959 te Washington ondertekend, bepaalt dat in dit gebied alleen vreedzame activiteiten toegelaten zijn;

— artikel XIII van hetzelfde Verdrag voorziet in de mogelijkheid dat iedere Lidstaat van de Verenigde Naties of, onder bepaalde voorwaarden, iedere andere Staat tot dit Verdrag kan toetreden. Deze Staten worden beschouwd als niet-Consultatieve Partijen tenzij zij voldoen aan de voorwaarden gesteld in artikel IX, 2, van het Verdrag, dat luidt als volgt :

« 2. Elke Verdragsluitende Partij die tot dit Verdrag is toegetreden overeenkomstig de bepalingen van artikel XIII heeft het recht vertegenwoordigers te benoemen die aan de in lid 1 van onderhavig artikel voorziene vergaderingen zullen mogen deelnemen zolang deze Verdragsluitende Partij van haar belangstelling voor het Zuidpoolgebied blijk geeft door aanzienlijke activiteiten op het terrein van het wetenschappelijk onderzoek, zoals het oprichten van een station of het uitzenden van een expeditie, aan de dag te leggen. »

Zo zijn India en Brazilië op 12 september jl. mogendheden met een consultatieve status geworden.

— België maakt geen territoriale aanspraak op Antarctica.

Het ontwerp van wet wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Dit verslag is goedgekeurd met dezelfde eenparigheid.

De Verslaggever,
H. de BRUYNE.

De Voorzitter,
F. VAN DER ELST.